

BEŞİKDÜZÜ HALK AĞZI

M. HALİSTİN KUKUL*

Fertleri birbirleriyle kaynaştırarak, onların bir topluluk hâline gelmelerinde çok mühim bir vazife yapan dil, bu insan topluluklarının da millet olmasında en büyük, hatta ilk unsur olarak görünür. Bu noktada dil, insan olmanın bir vasfı olur ve bu sebeple, cemiyet olmanın da kaynaştırıcı, anlaştırmacı ve birleştirici hususiyetini teşkil eder.

Bunun içindir ki dil, insan toplulukları arasındaki çeşitli münasebetlerle ve bir anlaşma vasıtası olarak farklı ırkı ve dinî topluluklardan diğerlerine geçerek; bazen, durumlarını muhafaza ederek ve bazen da değişerek, o cemiyetteki mefhumlara karşılık olurlar ve anlaştırmacılıklarını kendilerinden daha doğrusu, daha güzeli ve daha işleği bulununcaya kadar devam ettirirler.

İşte Beşikdüzü Halk Ağzı'nda kullanılan kelimeler de bazı mahallî ihtiyaçları karşılamaktadır. Beşikdüzü Halk Ağzı'nda sözü edilecek olan kelimeler, onları kullananların kültür yapısı icabı olsa gerek daha ziyade müşahhasın ifadeleridir.

Yabancı kelimeler, millî gayeyi geliştirici ve millî hedefleri besleyici mahiyette ve bir zaruret karşısında ve belli bir müddet için alındıklarında; onlara karşı millî kültürün bozulmaması cihetinde temkinli olmak kaydıyla alındıklarında, belki faydalı olabilirler. Aksi takdirde ana dil içerisinde, hele ona intibak edemeyen bir yapıya sahipse, birer asalak hâlinde gerek şekil ve gerekse manalarıyla daima ana dili, dolayısıyla millî kültürü kemirici faaliyetlerini sürdürürler.

Beşikdüzü Halk Ağzı'ndaki bu kelimelere göz atarken onlara bu bakışla da bakmak zarureti vardır. Bu göz atışta göreceğiz ki, ana dilde kullanılan pırıl pırıl Türkçe kelimeler varlıklarını sürdürürlerken, yabancı dillerden gelen kelimeler, bölgede yaşayan insanların tahsil seviyeleri arttıkça silinip gitmektedirler.

Bu kelimeler birer cümle içerisinde verilerek, ihtiva ettikleri manalar daha anlaşılır duruma getirilmiştir.

Mevzuya geçmeden önce, kasabanın adı ile başlamak istiyorum: “Beşikdüzü (Şarlı) Trabzon’un Vakfıkebir ilçesine bağlı bir bucaktır. Eski adı “Akhisar”;

---

* Emekli Öğretim Görevlisi, Şair, Yazar.

merkezinin diğer adı “Şarlı”dır. Beşikdüzü bucağına bağlı köylerin sayısı 27, nüfusları toplamı 14269, merkezin nüfusu 1547’dir. Vakfikebir’in bulunduğu deniz girişininin (Büyük Liman) batı kenarında ve kıyı yolu üzerindedir.^{1**}

Burada geçen “şar kelimesi Farsça şeh’rden galat² olarak ve “şar” kelimesi de şehir, belde, kasaba³ mânâsına gelmektedir. Şarlı’nın şehirli, kasabalı manalarında isim olarak kasabaya verildiği düşünülebilir. Bugün, çevre kasabalılar ile Beşikdüzü’nün yerli halkından yaşı 65-70’in üzeridekiler de zaman zaman Şarlı demektedir. Bunun yanında sıfat eki olan (-lı)ya, bir (-lı) daha eklenmek suretiyle “Şarlılı” da kullanılmaktadır. Ayrıca, “Şarlı” değil de “Şallı” veya “Şalli” diyenler de mevcuttur. Şu anda “Nefişşarlı” adlı bir mahallesinin bulunması, Şarlı adını; 1547 nüfuslu bir beldeye şehir denemeyeceği, hatta kasaba dahi denemeyeceği düşüncesi de “şal-li” veya “şal-lı” adının akla yakın olduğunu göstermektedir. Nefişşarlı kelimesinde geçen “nefsi” kelimesi nefis değil nefis’dir. Nefs’in “şahıs, zat, kendi, asıl, cevher, bir şeyin kendisi, merkezi⁴ manaları vardır. Bu durumda şarlı veya şallı’nın kendisi, esası, aslı veya asıl şarlı veya şallı demek mümkündür. Beşikdüzü’nden 17 kilometre güneyde bulunan Şalpazarı kasabasının varlığı, Şal-lı adının daha mantikî olduğunu; şar’ın Farsça; şal’ın Türkçe olmasıyla da kuvvetlendirmektedir. Tabii, bu, tarihî veya etimolojik bir tetkik değil, sosyal bir yaklaşımla ulaşılmaya çalışılmış kanaattir.

1461 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından Osmanlı İmparatorluğu’na katılarak Türk İslâm kültür dairesine giren Trabzon vilâyetinin şu anda bir ilçesi olan Beşikdüzü; adını, güneyinde bulunan Beşikdağı’ndan almaktadır. Bu adı ne zaman aldığı da mevzuumuzun dışındadır. İlçenin ilk adlarından olan Akhisar ise, bugün, batısından geçen bir dereye verilmiştir.

Bugün okuma yazma nisbeti yüzde doksan beşin üzerinde olan Beşikdüzü’nde bilhassa okuma yazma bilmeyenler ile, ilk veya orta tahsillerini tamamladıkları hâlde, uzun müddet (askerlik hâric) kasaba dışına çıkmayanların konuştukları bazı kelimelerin başka dillerden geçtikleri anlaşılmıştır.

Bunların yanında, bu bölgeye has ve Türkçemizin bütün zarâfetini taşıyan kelimeler de çoktur. Onlarda, Türk zevkinin incelik ve kıvraklığını bulmamız mümkündür.

¹ Türk Ansiklopedisi, Cilt VI, Millî Eğitim Basım Evi, Ankara 1953, s.245.

** Beşikdüzü’nün bugünkü merkez ilçe nüfusu otuz bin civarındadır.

² Temel Türkçe Sözlük (Kamus-i Türkî), Tercüman Gazetesi Tesisleri, Birinci Baskı, İstanbul 1986, s.1252.

³ Ferit Devellioglu, Osmanlıca-Türkçe Lügat, Ankara 1970, s.1171.

⁴ Hayat Büyük Türk Sözlüğü, Hayat Yayınları, İstanbul, Tarihsiz, s.945.

Konuşulan birçok Türkçe kelime, bölge halkının, zaman içinde, Kafkasya, Erzincan, Erzurum ve Gümüşhane illerinden geldiklerini göstermektedirler. Hatta buraya; “Hicaz, Mısır ve Kafkasya’dan münferit gruplar gelmiştir.”⁵

Teknik ve kültür kelimeleri hariç, bazı köylerin isimleri ile, bu köylerde yaşayan halkın konuştuğu Türkçe pürüzsüzdür. Denilebilir ki, bu köylerde şive bozukluğu yok denecek durumdadır. Bu köyler şunlardır: Oğuz, Ören, Türkelli, Şahmelik, Ambarlı, Kalegüney, Seyitahmet, Ardıçatak, Resullu, Korkutan

Beşikdüzü Halk Ağzı’nda kullanılan bu kelimelerden yabancı dilden geçenlere tahsil yapmış insanlarda rastlamak mümkün değildir. Hattâ bu kelimeler, düğün, cenaze, mevlid ve bayram gibi müşterek ve özel hareketleri gerektiren günlerde, yani şuurlu olarak yapılan işlerde pek kullanılmaz. Hele, bunların sözü edilen milletlerin lisanında olduğu, konuşan kimseye söylenince uzaklaşma başlar.

Şüphesiz, bu kelimeler kültür değişmesinin yavaş olduğu köylerde daha çok kullanılmaktadırlar.

Doç.Dr. Tuncer Gülensoy, Karadeniz Ağızlarına Toplu Bir Bakış adlı yazısında; “Karadeniz yöresi ağızlarının bütünü henüz ilmi bir yöntemle araştırılarak ortaya konabilmiş değildir” dedikten sonra, şöyle devam eder; “Bu bölgenin bilhassa Trabzon ve yöresi, yabancı araştırmacıların ilgisini çekmekte; çoğu kez maksatlı olarak bu yörede araştırma yapmak istemektedir. Bölge baştan sona ilmi usullerle araştırılıp, dil özellikleri, tarihî, halk edebiyatı, folkloru ve etnolojisiyle bir külliyat hâlinde bilim âlemine sunulmalıdır.”⁶

İşte, Beşikdüzü Halk Ağzı’nı ele alıp tahlile çalışırken, her milletin birinci derecede hassasiyet göstermesi gereken diline bizim de aynı hassasiyetle, hatta daha fazlasıyla itina göstermemiz ve bir an evvel Karadeniz Bölgesi’ne ait özellikleri ilmi bir objektiflikle ortaya koymamızın şart olduğunu belirtmek isterim.

Şimdi alfabetik sıra il bu kelimelere göz atacağız. Bu kelimelerin, bölgede ihtiva ettikleri manaları yeterince izah edebilmek için, her birine ait örnek cümleler teşkil edilmiştir. Bazı kelimeler türkülerde de geçmektedir. Bu türkülerden tesbit edilebilenler de örnekler arasında sunulmuştur.

⁵ Orhan Türkdoğan, Beşikdüzü ve Dursunbey Bölge Monografileri, Karşılaştırmalı

⁶ Sosyal Araştırma, Atatürk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları. Erzurum 1966,s.12. Doç. Dr. Tuncer Gülensoy, Karadeniz Ağızlarına Toplu Bir Bakış”, On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Birinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri, 13-17 Ekim 1986, Samsun 1988, s.208-209.

BEŞİKDÜZÜ HALK AĞZI

-A-

Abal: Kalın peynir parçası. (Kaç abal peynir aldın?)

Abanslan (Abağınslan): Aniden. (Abağınslan bana bir şamar vurmaz mı?)

Abazıpka (bk. Zıpka): Halkın giydiği dar paçalı pantolon.

abo/abole/abodde

Abodon/asassöğ/abasöğödeneme/abasöğdene/abadde/amodde/abo abo: Bu kelimeler korku, şüphe, şaşkınlık, heyecan ve hayret karşısında ünlem olarak kullanılırlar.

Abohlâma: İçinde ineğin yiyebileceği herşey bulunan sıcak yal.

Aboşumaz: Yeni belenmiş ve üstünden yağmur geçmiş tarla.

Absonlamak: Avutmak. (Boş duracağına şu çocuğu absonlasana.)

Afkun: Gübre (Bu yıl, bahçeyi afkunlamadık.)

Ağnanmak (Ananmak): Sırt üstü yatıp yuvarlanmak. (Şu uşaklar niye at gibi ağnanıp duruyor.)

Ağuz (Ağız): Yeni doğurmuş ineğin sütü. (Ağuz yemek çok hoşuma gider.)

Akındırık: Zift, reçine.

Akşamca: Akşamleyin.

Al: Aldatma, hile. (Alla vurdular onu.)

Alaf (Elaf): İneklere yedirilmek için kesilen ağaç yaprakları. (İneklere alaf budadın mı?)

Alamuk: Bulutlu gökyüzünde güneşin de görünmesi hâli. (Yağmur dinerse, öğlen alamuğuna çıkarız.)

Amohta: Böğürtlen.

Analıs: Çözümleme. Bilhassa çamaşır için kullanılır. (Çamaşırlar suda analıs etsin biraz.)

Anagule: Yılana benzer, nemli toprakta ve bilhassa yağışlı havalarda ortaya çıkan bir sürüngen hayvan.

Andır: Belâ.

Andır da peytamal: Daima andırdan sonra gelen peytamal kelimesi andırın bir nevi kuvvetlendiricisidir. (Andır da peytamal kalasın ha!)

*Andır peytamal kalsın
Zonguldağın parası
Yârim elini kesmiş
Acep çok mu yarası?*

Angur: Büyük salatalık.

Apramak: Üstesinden gelmek. (Babam o herifi öyle apradı ki sorma.)

Aplak: Geniş ve yayvan. (Aplak yüzlü adam.)

Ağırşak: Eğirşegin alt ucuna sokulan topaç gibi ağırlık.

Arahna: Örumcek.

Arkuru: Yaslam, eğimli, meyilli. (Önce arkuru yürü, sonra düzlüğe çıkarsın.)

Benden sonra sevdiğim

Gez arkuru burkuru

Burada "arkuru burkuru", serbest, istediğin gibi manasından kullanılmaktadır.

Aşağı almak: Horon oynarken, oyuncuların kemençeye uyararak kollarını aşağıya indirmesi. (Al aşağı uşaklar! Hop hop hop hop!)

Avat: Böğürtlen meyvasının bulunduğu dikenli ağaççık.

Ayaktaş: Arkadaş, yoldaş. (O yolda ayaktaşsız gidersen sonunu sen düşün.), (Ekmeğini evden, ayaktaşını köyden al.)

Ayakolu: Helâ.

-B-

Bacaroz olmak (Bacarozluk vermek): Engel olmak. (Önümde dikilip bana bacarozluk edeceğine sen de çalışsana.)

Basa: Durmadan, durmaksızın. (Basa konuşuyor.)

Bayak: Demin, az evvel. *(Haburanın yolunu*

Giderim ayak ayak

Çok şükürler Allahım

Yârimi gördüm bayak)

Barem barem de: Mâdem, üstelik de, hem de (O güzel kızı beğenmedi, barem de tahsili var.)

Badama: Tahta sedir. Köyde, evlerde bilhassa mutfaklarda bulunur. (Seni beklerken badamanın üzerinde uyuyup kalmışım.)

Ban(h)ti: Ahırda, ineklerin yem yiyebilmeleri için yapılan oluk şeklinde yemlik. (Ban(h)ti biraz yüksekçe, inekler yetişemiyor.)

Baykara: Deli, aptal. (Bırak onu, o baykaranın biridir.)

Bazlama: Saçta yapılan bir çeşit ince ve yayvan ekmek. (Annem, bugün bazlama pişirdi.)

Bellemek: Bel denilen çapa ile toprağı ters yüz etmek. (Bu yıl tarlaları çok tez bellediler.)

Becit: Acele, önemli. (Bunun ne becedi vardı şimdi.)

Bibilâ: Zimplenga denilen bir bitkinin meyvası. Bu meyva, kırmızı ve ham kiraz büyüklüğündedir. (Şu kıza bak hele, bibilâ gibi yüzü var.) Yani kırmızı ve küçük, şirin bir yüzü var.

Biberiza: Yaprağı bibere benzeyen, sulak yerlerde yetişen bir yabancı bitki.

Biribiri: Akrafa. (Ahmet, Hasan'ın biribiridir.)

Bisiyel: Akşamüzeri. (Bisiyele doğru bize gel.)

Bileki/Bileği: Üzerine saç konarak ekmek pişirmekte kullanılan taştan yapılmış ocak. (Biz hep bileki ekmeği yeriz.)

Bile: Beraber, birlikte. (Ahmet gelsin de bile gideriz.)

Bodo! Bodo! - Bodon! Bodon! Bada! Bada!: İneklere su içirirken söylenen söz.

Bora: Gözü küçük dolap, konsol. (Onu boranın gözünde unutmuşum.)

Bostan: Salatalık, hıyar.

Boytak: Boş, başıboş. (Akşama kadar boytak boytak oturdum.)

Bozağaç: Köknar ağacı.

Boziya: Boz renkli olan. İnekler için kullanılan bir özel isim.

Burcu/Purcu: Pur işleyen kişi.

Burşunda: Kavrulmuş buğday unu. (Çok acıktım; canım, bir burşunda yalaşı çektiki ki!)

Bur/Pur: Sert toprak.

Buymak: Üşümek. (Hava ne kadar da soğuk; buydum valla!)"

-C-

Cenik: Köy. (Yayla, cenik bilmez.) Yani ne yayla bilir; ne de köy; ikisi arasında gider gelir.

Cıvız: Oyunbozan. (O, cıvızın biridir. Onunla oynanmaz.)

Cıvızlık: Oyunbozanlık.

Cıvızlık etmek: Oyunbozanlık etmek.

Ciğerli: Ciğer gibi. Köynümüş meyva.

Civil: Harman sonunda kalan küçük ve ince fındık.

-Ç-

Çabıla/çabula/çapula: Ayakkabı.

“Ayağımda çabıla

Fol’a giderim fol’a.” (Fol; Vakfikebir ilçesine bölgede verilen isim)

Çakal düğünü: Yağmur ve güneşin aynı anda bulunması hâli.

Çakıldak: 1. Olmamış meyva, 2. Tarlalara kuş konmaması ve zarar vermemesi için konulan, döndükçe ses çıkaran tahtadan yapılmış bir araç.

Çalbara/çalpara: Tencereden küçük bakır kap.

Çamadan: Kıldan dokunmuş, içine öteberi konan, sırta takmak için bağları bulunan bir çeşit çanta.

Çangal: Uzun ve ince sırık.

“Emine sandal gibi

Kocası çangal gibi.”

Çank: İnek zili. Kampana. Pirinç zil.

Çaplama: Arazilerin etrafını korumak için direklere çakılan, yere paralel, ince tahta çıta; firahtinin çaplaması.

Çebel/çepel: Ufak tefek, küçücük. (Sizin gibi çebellerle oynamayız.)

Çavun: Ayak izi. (Bahçede keçi çavunları var.)

Çaynık: Çaydanlık.

Çember/çömber: Yaşmak, yazma, baş örtüsü.

Çente/çenteyi: İçine öteberi konan, kıldan örülmüş bir çeşit heybe. Küçük çamadan.

Çeten/çöten: Mısır koymak için çitten örülmüş, silindir şeklinde ve ayaklar üzerine oturtulmuş bir çeşit ambar. (Bu yıl, bizim çöten mısırları almadı.)

Çeş/çeç: Kabuklu tane fındık. (Çok şükür, yağmur yağmadan harmandan çeşi kaldırdık.)

“Fındık ettim çeç ettim
Evi barkı heç ettim
Yârim senin var diye
İstanbul’a göç ettim.”

Çepiç/çebic: Bir yaşında keçi.

Çıtır: İnce çalı. (Fındık ocaklarının dibindeki çıtırları kesmeli.)

Çığnak: İnek zilleri. (Uzaktan çığnak sesleri geliyor.)

Çıngıl: Üzüm salkımının bir parçası. (Şu salkımdan bir çıngıl da bana ver.)

Çivit: Çekirdek. (Elma çiviti, üzüm çiviti)

Çohar/cohar: Sıtma hastalığı.

Çoharlamak/coharlamak: Sıtma hastalığına yakalanmak.

Çoğar/çöğür: Mısır bitkisinin kesildikten sonra toprağın üstünde kalan kısmı.

Çort: Böğürtlen ağacı gibi ince ve dikenli bitkilerin meydana getirdiği topluluk.

Çortluk: Çortlardan meydana gelen dikenli saha. Çortlar kümesi. Bu dikenli bitkiler, avat ve zimlenga gibi bitkilerdir.

Çolbaz/çolpaz: Beceriksiz.

Çökelek: Ayranın kaynatılmasıyla elde edilen katı yiyecek.

Çötre: Şelek. Fındık kabuklarından örülmüş ve fındık toplamakta kullanılan saplı küçük sepet. Gıdık (Kıdık).

Çukuda: Kurumuş lâdin ağacı dalı.

Çümbüş: Şaka, komik. (Biraz çümbüş yapalım dedik.), (Bu çocuk öyle çümbüşlü ki!)

-D-

Da: Umumiyetle cümlelerin sonunda kullanılan bir kelime, bir edat. (Ne yapıyorsun da.)

Dağar: Çocuk lâzımlığı, oturak.

Daraba: Tahta duvar. (Bu odanın darabaları çürümüş.)

Dediğine (Dedikinelik): Dedi ki. (Anam dedikinelik Ahmet gözüme görükmesin.)

Dehlemek: İnceden inceye süzmek. Dikkatlice bakmak. (Önce beni dehledi, sonra olur dedi.)

Dekahrı: En sonunda, nihayet. (Dediğini kabul etmedim: dekahrı çekip gitti.)

Demem: Söz, diyecek. (Sana bir demem var.)

Dernek: Düğünlerde veya eğlencelerde, erkekler önde, kadınlar arkada kolkola oyun vaziyetinde, oyun yerine gelenlerin meydana getirdiği topluluk. (Honeftir ve Karaptal gibi, her yıl belli zamanlarda ve yaz aylarında yapılır.) (Bu yıl dernek çok neşeli oldu.)

Dımdırız: Çok gergin, Patlarcasına, yırtılırcasına gergin. (O kadar yedim ki, karnım dımdırız oldu.) (O ne vücut be, dımdırız olmuşsun.)

Dırmaç/tırmaç: Kıldan örülmüş, üç dört santim eninde ve yük taşımağa yarayan bir çeşit ip.

Dırız: Şişman, gergin.

Dırızlı: Gergin.

Dırızlamak: Germek. (Yetmez mi bu kadar; niye dırızlıyorsun çadırı?)

Dırızlanmak: Gerinmek, şişmek.

Dorulmak: Ağzına kadar doldurmak. Hiç boş kalmamacasına doldurmak.

Döşürmek: Devşirmek. Toplamak. (Fındıkları bir hafta sonra döşüreceğiz.)

Dumbi/Tumbi: Küçük tepecik, tümsek.

Dürüme: Durulamak. (Derenin suyu iyiden iyiye dürttü.)

Dürütmek: Durulutmak. Çamaşırı temiz suyla son defa yıkamak. (Nihayet çamaşırı dürttüm.)

-E-

Ehnez: Zayıf. (Ne kadar ehnez bir çocuk!)

Ehnezlemek: Zayıflamak. (İneklerim çok ehnezledi.)

Ekşili: Turşu.

Ekşiza: Ekşi lezzetli, lâhniza benzeri yenmeyen, yabanî bir bitki.

Elaf/alaf: Bk. Alaf.

Elağuna/elavuna: El ve avına kelimelerinden meydana gelmiştir. Karanlıkta göremeden bir şey aramak. (Bu karanlıkta elavuna ne arayıp duruyorsun; yaksana ışıkları.)

Elik: Dağ keçilerine verilen isim.

Eliştirmek: Alaylı bir şekilde taklit etmek. (Her Allah'ın günü bizim çocuğu eliştirdi; o da dayanamadı.)

Emzi: Süzme çam sakızı.

Eredi: İğreti. Sağlam olmayan. Yerine oturtulmamış. (Merdiveni eredi koymuş; düşecek nerdeyse.)

Eşka: Gölge. (O mu? O eşkasından korkar be!)

Eşkin/ışkın: Filiz. (Fındıkların yeni eşkinlerini kesmemek gerekir.)

Etiş: Ses. (Ardımda bir etiş duydum. Bir de baktım ki peşimden geliyor.)

Eşkâre: Aşikâr. Açıkça. Besbelli. Göz göre göre. (O çocuk, eşkâre, domatesleri kopardı.)

Everağar: Mademki. (Everağar gidecektin bana da haber vereydin.)

Evetlemek: Acele etmek. (Evetleme canım, kalkarsın.)

Evza: Kibrit. (Evsamız da kalmadı.)

Evzel: Önemli. (Bu iş daha evzel değil mi ki bırakıp gidiyorsun.)

-F-

Fasi: Üzümün dış kabuğu.

Faşak/başak: Kabuklu fındığın harmanda çıkarılan en dış kabuğu.

Feli: Dilim. (Bir feli karpuz yedim, içim serinledi.)

Feşel: Yaramaz. (Feşel çocuk, yerinde duramıyor.)

Fıska: Olmamış incir. (Hep fıksa yemişim, ağzım yandı.)

Fışkıl: Yanığın su dolu kabarcıkları. (Eline kaynar su döküldü, üzeri fışkıl fışkıl kabardı.)

Fışara: Gazel mereği.

Findos etmek: Sinekler tarafından sokulan ineklerin kaçma hâli. (İnekler findos ettiler.)

Firahti: Çaplamanın çakıldığı direk veya kazıklarla birlikteki adı. (İnek girmesin diye bahçenin etrafını firahti ile çevirdim.)

Fitil: Mısır veya diğer sebzelerin toprağın üzerindeki beş on santim büyüklüğündeki çiçeğin açmadan evvelki hâli. (Lâhana fitili diktim.)

Fodik: Avuç içinden küçük çukur.

Fodik oyunu: Altışar taş ile fodiklerde oynanan bir çeşit oyun.

Fola (Kodavla): Mısırın dışını kaplayan kabuk.

Fosi: Küçük çukur. Fodikten daha büyükçe çukur.

Fosul: Suda pişmiş elma.

Fudika: Çürümüş ağaç gövdesi veya kökü. (Önce o fudikaları yaksak ne dersin!)

Fuli (Ruzi): Lâhananın gövde kısmında, soyulduktan sonra yenen sulu iç.

Fuzan: Harmanda fındıklar savrulduğu anda rüzgârla ayrılan toz ve çöpler.

-G-

Gavsuk: Fındık puru. Kurumuş fındık başağı.

Gaybana/kaybana: Belâ, belâli.

“Bu kaybana sevdalık

Alacak canumuzu.”

Gayde/kayde: Nağme.

“Ben kemençe çalamam

Her gaydeden alamam.

Her gaydeden alırsam

Ben bu köyde duramam.”

Gelberi/kelberi: Tahta tırmık.

Gelek: Yaprak. Defter, ağaç veya mısır yaprağı.

Germager: Karşiberi, sonuna kadar. (Kapılar germager açtı.)

Geveze: Hafif bir dokunuşla çalan tenekeden yapılmış inek zili.

Gelif/kelif: Yayla evi.

“Al da beni gidelim

Yayla geliflerine

Koca mı diyecesun

Elin heriflerine”

Gıdık/kıdık: Çötre, şelek.

Gıran: Salgın hastalık.

Gıran vurmak/gıran girmek: Salgın hastalık vurmak. Hastalık bulaşmak. Hastalık girmek. (Bu yıl ineklere gıran vurdu (veya girdi).)

Gozer: 1. Köpeğin yemek yediği kap. 2. Kabağın içi oyulmuş hâli.

Gor: Pirinç veya sarıdan yapılmış, katır ve atlara takılan bir çeşit zil.

“Külüriün çiseleri

Dökülür patır patır

Aslancık yokuşunda

Dayandı gorlu katır.”

Gömeç/kümeç: Petek.

Görükmek: Gözükmek.

Göreslemek: Göreceği gelmek. Özlemek. (Babam bir ay oldu gideli; onu çok göresledim.)

Gugus: Dolu taneciği.

Güdene (Kudine, pustuk): Tanesiz mısır koçanı.

Güllük (İfteri): Eğrelti otu. (İfteriler kurudular.)

Güvenek (Vindo): Ekseriya ineklere konan sarı renkli iri sinek.

-H-

Habsodo: Otlı ekmek.

Habu (Haşu, Hağu, Habunlar, Haşunlar, Hağunlan): Bu, şu, o, bunlar, şunlar, onlar.

Haburdan (Haşurdan, Hağurdan): Burdan, şurdan, ordan.

Habule (Haşule, hağule): Böyle, şöyle, öyle.

Haçan: Mademki. (Haçan paran yoğudi niçin pindun gayuğuma.)

Halana: Karatavuk büyüklüğünde boz renkte bir çeşit kuş.

Halastar: Ağzı geniş bakır sürahi.

Hamşi kuşu: Hamsi ile yapılan bir çeşit hamur işi yiyecek. Lokma tatlısı iriliğinde olup yağda kızartılır.

Hapsimat: Ocaktan yükselen ince toz parçaları. (Sütün üstü hapsimat doldu.) Kara ocak denilen ocağın üzerinde üstü açık süt kazanı vardır. Alevler arasında çıkan hapsimatlar süte dolmuştur.

Harar: Fındık çubuklarından örülmüş, büyük sepet. (Gazeli hararla taşıyalım.)

Hark: Ark. Hendek.

Hartama: Yayla evlerinin veya serenderlerin çatılarına örtülen, lâdinden yapılmış bir metre kadar uzunlukta, on santimetre kadar eninde ve birkaç milimetre kalınlığında bir çeşit tahta.

*"Evin üstü keremî
Tekirinki hartama
O gâvurun kızını
Sarsam iman tahtama."*

Has: İyi. (Ne has ettin de geldin.)

Has gene: İyiye. Tam olarak. (Onu has gene gördüm.)

Haşimdi: Şimdi. Hemencecik. Tam bu anda.

Haşlamak: Kaynatmak. Isıtmak.

Haşlanmak: Kaynamak. Sıcaklanmak. Yanmak. (Güneşte haşlandım valla!)

Haşlı: Kaynar su. Sıcak. İsti.

Herle/helle: Helme.

Hordelâ: Gırtlak

Hoşmak: Beyaz fasulyenin sarmısaklı ezmesi. Keşkek.

Horom: Birkaç mısır bitkisinin meydana getirdiği bağlı demet.

Hozan: Nadasa bırakılmış mısır tarlası.

Hulam: (Kustel): Mısırın ağaçsı gövdesi. Çoğur.

Hülü: Yağmur.

-İ-

İfteri: Eğrelti otu. Güllük.

İlişmek: Dokunmak. (İlişme ona. Görmüyor musun hasta!).

İndem/ındam: En. Çok. (Zarf olarak), (İndem çok konuşuyor veya indem az verdi.)

İsaki: Halbuki. Mademki. (O, başka eve taşındı; isaki evi güzeldi.

İsama: Halbuki (Yemedim diyor, isama çok yedi.)

İskalına: Sarı renkli, ilkbahar aylarında gelen, eti yenen, karatavuk büyüklüğünde bir kuş.

İskele: Seyyar tahta merdiven.

İskemli (Komri, İskemri, Sekmen): Tahta iskelele.

İslim: Fitilli lâmbanın (gaz lâmbasının) fitilini kısıp açma. (Lâmbanın islimini kısıver biraz.)

İsti: Haşlı, dumanı üstünde, sıcak. (İsti çorba: Sıcak çorba)

İstiviza: Süpürge otu. Ev avlusu, bahçe gibi dış sahaları süpürmek için kullanılan yabanî bir bitki.

İşmar: Çapkınca işaret etme. İşaret etme (İçlerinden biri işmar etti bana.)

İvez/üvez: Bilhassa yaz aylarında ışığa gelen çok küçük sinek.

-K-

Kabaltı: Fazlalık. (Çuvaldaki fındığın kabaltısını al.)

Kabalak: Bir çeşit başlık.

Kada: Kaza. Belâ.(Allah kadanı vermesin emi!)

Kafkal: Fındıkları kumuşlardan ayırma işi.

Kafkal etmek: Fındıkları kumuşlardan ayırmak. (Bu gece fındık kafkal etmeye gelelim mi?)

Kagayda: Olmamış veya buruşmuş kargacık olmuş meyva.

Kalaftına: Fındık çubuklarıyla örülmüş bir çeşit küçük sepet.

Kalandar: Eski yılbaşında ocak ayı.

Kamalak: Eğrilmiş. Bükülmüş.

Kamalak olmak: Eğrilmek. Bükülmek.

Kanzabit: Kırkayak benzeri bir hayvan.

Kanzi: Fındık içi. Çeş. (Fındık kanzisi kavuracağız.)

Kapmak: Isırmak. (Köpek beni kapacaktı.)

Karagen: Karağaca benzer bir ağaç çeşidi.

Karak: Gaga biçiminde bir çeşit kapı kilidi.

Karaklamak: Kapıyı karakla kilitlemek. (Kapıyı karakladın mı?)

Karavuş etmek: Herhangi bir şeyden korkan birinin ağzına işaret parmağı sokularak yapılan iş. Belâsını almak veya gidermek.

Kargalak: Deniz tarafından kenara atılan küçük ve kuru odun parçaları. (Deniz kenarına kargalak toplamaya mı gittin?)

Karganak: Değirmen oluğu.

Karmakudal: Karmakarışık.

Kargalit: İnce ve zayıf boğaz (Şunun boğazına bak hele, kargalit gibi.)

Kartop/kartopu/kartol: Patates.

Kaş: Bir - iki metre yüksekliğe kadar olan küçük uçurum. (Evin arkasındaki kaştan düştüm.)

Kavlağan: Bir cins çınar ağacı.

Kavlak: Boş. Aptal. (O, bundan ne anlar. Kavlağın biridir.)

Kavli: Soğan, karalâhana veya sarımsak gibi bitkilerin çiçeklerinin bulunduğu sap, filiz. (Soğan kavlisi. Lâhana kavlisi)

Kaybana: Bk. Gaybana.

"Terkedelim gidelim

Bu kaybana yerleri."

Kayde: Bk. Gayde.

Kazağulis etmek: Tırmalamak. El ile gelişi güzel karıştırmak.

Kekez: Kekeme. (Onun kekez bir oğlu var.)

Kelberi: Bk. Gelberi.

Kelçük: Elma veya armudun yendikten sonra kalan çekirdekli ve saplı kısmı.

Keldoş: Kafasız. Aptal. (Ne keldoş herifsin be!)

Kelek: 1. İneklerin boğazına takılan teneke zil. 2. Olmamış kabak, kavun veya karpuz.

Kelif: Bk. Gelif.

Kemeç: Bk. Gömeç.

Kepenk: Köy evlerinde, bilhassa mutfak(aşana)tan ahıra inmek için yapılan tahta kapak.

Kepiç: Değirmenlerde öğütme karşılığında, kot veya teneke başına alman ölçü. (Bizim değirmenci fazla kepiç alıyor.)

Kepiççi: Kepiç alan değirmenci.

Kepsük (Kösmük): Sigara izmariti.

Kerenti/kerente: Ağzı yarım ay şeklinde odun saplı, demirden yapılmış kesici alet.

Kertel: Odundan yapılmış ayran veya yal küleği.

Kese: Kestirme, kısa yol. (Keseden git, yetişirsin.)

Kestirmek:Çocuk düşürmek. (Korkusundan az kalsın kestirecekti.)

Keşan: Kadınların örtündükleri bir çeşit kırmızı siyah ince örtü.

Keşkek: Bk. Hoşmak.

Keyvan/keyfani: Ev işiyle meşgul olan kadın. (Bu evin keyvanı kim; sen mi, ben mi?)

Kenzal: Boyun veya boğaz. (Tilki, tavuğu kenzalından yakaladı. Adamdaki kenzala bak hele!)

Kıdık/gıdık: Bir çeşit küçük sepet.

Kıran: Yüksek, düz ve ağaçsız arazi. (Kıranda top oynadık.)

“Kırandan aşiyusun

Odun mu taşıyusun

Pire mi yedi seni

Niye kaşiniyusun?”

Kirebi/girebi: Odun çalı vs. kesmeye yarayan demirden yapılmış, gagalı ve odun saplı bir çeşit küçük balta.

Kırma: Sütün kesilmesiyle yapılan, peynire benzer bir yiyecek.

Kırnap: Kırnap. Kalın ip.

Kıstırmak: Sıkıştırmak. (Onu bir köşeye kıstırdım.)

Kıyılı: Bir çeşit kenarlı bakır tepsi.

Kilizma/kirizme. Toprağı derince kazıp alt üst etme.

Kiliya: İşkembe.

Kodilâ: Ense.

Kodoş: 1. Mısır koçanı. 2. Çarkı döndüren bir değirmen aleti. 3. Kan almaya yarayan bir alet. 4. Büyük burun.

Koful: Birkaç bodur bitkinin bir araya gelmesiyle meydana gelen bitki kümesi.

Kohle: Sümüklü böcek.

Kokiya çorbası: Mısır, maydanoz gibi sebzelerle yapılan sebze çorbası.

Kokiza: Boğmaca hastalığı.

Koçak: Kendirden örülen, sallanınca ses çıkartılan, ince ve uzun bir oyuncak, kamçı.

Kollamak: Gözetlemek. Göz kulak olmak. İdare etmek. Bakmak. (Çocuğu kolla, düşmesin.)

Kolof: Yassı ve iri. (Kolof burunlu.) Kara hurmaların avuç büyüklüğünde ezilip kurutulmasıyla yapılan bir kış yiyeceği.(Hurma kolofu yedin mi?)

Komar: Mor çiçekli, kara yemiş yaprağına benzer yapraklı, bir metre boyunda, yaprak dökmeyen meyvasız kır bitkisi.

Komri: Tahta iskemle.

Konuşuk: Konuşma. Söz. (Seninle konuşuk konuştuk, değil mi?)

Kopmak: Koşmak.

Kopça: Düğme.

Korgoda: Mısır kırmısı.

Korkucan: Korkak.

Korza: Köşe. (Evin korzasında buldum onu.)

Kosu: Kuluçkadaki tavuk.

Koşa: Mısır tanesinin ateşte patlatılmış hâline verilen isim.

Koşma: Avuç dolusu. (Oturur oturmaz bir koşma fındık yedi.)

Kot/got: Beş kilo civarında fındık alabilen silindir biçimindeki tahta ölçü aleti.

Kotlamak: Kot ile ölçüye vurmak, ölçmek.

Kömre/köme: İnek pisliği. Kemre.

Kösmük/kösmelik: Sigara izmariti. Kepsük.

Köstere taşı: Yuvarlak, döner bileği taşı. (Baltayı kösterede bilettim.)

Köynü: Olmuş meyvâ.

Kukul: 1. Erkekler için püsküllü fes. 2. Tavukların başında kabarık vaziyetteki tüyler topluluğu. (Kukullu tavuk), 3. Bir şeyin tepesi, burç.

“Çifte piçağı pulli

Ağzı da şeker dilli

Kendi civan bir uşak

Başında fes kukulli”

Kökleme: Dikilir hâlde olan fındık fidanı. (Bana biraz fındık köklemesi versene.)

Kudina (güden, pustuk): Mısırın taneleri alındıktan sonra kalan odunsu kısmı.

Kuduk: Gaga. (tavuğun kuduğu gibi burnu var.)

Kudubal: Küçük ve kuru odun parçası.

Kudal: Yemek karıştırmak için ucu daha genişçe düzgün odun parçası. (Çorba kudalı. Çamaşır kudalı.)

Kudalis etmek: Karıştırmak.

Kudarmak: Kotarmak.

Kumuş (Putunak): Fındık meyvasının daldaki hâline verilen isim.

Kunzi kunzi: Parça parça. (Seni kunzu kunzi ederim ha!)

Kupsi: Sap. (Üzüm kupsisi gibi adam.)

Kuplos: Ters.

Kuplos etmek: Ters çevirmek.

Kuplos olmak: Kapanmak. Ters yüz olmak.

Kustel: Bk. Hulam, çoğur.

Kuşta: Yemeklerin içindeki erimeyen un birikintileri.

Kuz: Kuzey taraf.

Kuza: El ve ayaklarda bulunan ura bunzer kabarıklar.

Külür: Bezelyeye benzer bir bitki.

“Külürün çiseleri

Dökülür patır patır

Aslancık yokuşunda
Dayandı gorlu katır.”

Küpü: Balta, kirebi veya kazmanın sırt kısmı. (Baltanın küpüsüyle odun kırdı.)

Küpü küpüye: Ağız ağıza. (Sepeti küpü küpüye doldurdu.)

Kütmek: Küçük kütük. (Şu kütmegi ocağa atıver.)

Kufa: Üst kısmı delik, içine su konan silindir biçimindeki tahta kap. (Suyu kufa ile değil, artık güğümle taşıyoruz.)

-L-

Labaza: Geniş yapraklı bir yabanî bitki.

Lâgoş: Aptal, salak.

Lağum: Dinamit. (Denize lağum attılar.)

Lâğut: Çuvaldan un, pirinç vs. boşaltmak için kullanılan oluklu tahta kürek.

Lâhniza: Lâhanaya benzer, yenilen bir çeşit bitki.

Lâhtara: Üstten saplı, köşeli küçük sepet.

Lâmlî: İnce, düz ve uzun. (Fasulye lâmlisi. Bıçak lâmlisi.)

Lângur: Salahana. Başiboş dolaşan.

Lâpsi: Çok ince ve düz olan herhangi bir şey. (Lâpsi bir taş getir bana.)

Lavlak: Aptal.

Lâzut/lağuz: Mısır. (Bu sene lâzut olmadı.)

Lenger: Geniş karavana.

Likans: Lezzetsiz. Tatsız. (Yemek çok likans oldu.)

Limanda: İkiz. (Amcamın karısı gene limanda doğurdu.)

Loğor/loğora: Boyu bir metreye ulaşan, kötü kokulu yabanî bir bitki.

Longoz: Karanlık ve çukur yer.

-M-

Madırğa: Taş kırmaya yarayan odun saplı çekiç.

Manca: Çorba. Yemek. Bilhassa kedi köpek yiyeceği.

Manziya: İneklere verilen mısır koçanının incesi.

Marama: Süte katılan su.

Margo: Erkek kedi.

Maruk: Çehre. Surat.

Maruk asmak: Surat asmak.

Mastik: Sakız.

Masur: Dalında ve henüz olgunlaşmamış mısır koçanı veya salatalık.

Merek: Çayır veya mısır gibi kışa saklanması gereken şeylerin korunduğu çita veya çit örgülü yapı.

Memişane: Helâ

Meğerem: Meğer. Meğerki.

Meci: İmece.

Mesazol: Ahırda inek pisliğinin akıtıldığı oluk.

Meştepe: Maşraba.

Miras: Mile (Bilya)

Miras oyunu: Mile oyunu.

Mora: Böğürtlen meyvası. Amohta.

Moyupros olmak: Mahmurlaşmak.

Mudara etmek: Tenezzül etmek. Aşağı kalmak. Boyun bükmek. (Ben kimseye mudara etmem.)

Munzur: Çehre.

Musandara: Kapaklı mutfak dolabı.

Muzika: Az sağılan inek. (Muzika bir sığırım var. Diğeri hiç sağılmıyor.)

-O-

Ocak: (Fındık için) Birkaç fındık ağacının meydana getirdiği küme.

Omuzluk: Omuzda taşınabilir büyüklükteki ağaç gövdesi. (Gidip birkaç omuzluk alalım beraberce.)

Oralı olmak: İlgilenmek. (Tanıdık diye gittim, hiç oralı olmadı.)

Orca: Ayakta. Ayaküstü. (Niye orca duruyorsun? Otursana.)

Otluk: Mısır sapı, çayır gibi hayvan yiyeceklerine verilen umumi ad.

-Ö-

Öksöğü: Üzeri közlü, tütmekte olan ucu yanık odun parçası.

Örşün: Kenarsız ve demirden yapılmış saplı kül küreği.

-P-

Palaz: Geniş yapraklı, bir çeşit tombul fındık türü. (Palaz fındığı)

Pasal: Küçük kazık.

Patlangoç (Patlangaç, patlangıç): Pistonlu, içi boş kargıdan yapılan oyuncak.

Pedaliza: Kelebek. (Bahar geldi ya, pedalizalar başladı uçmaya!)

Penes/pinezlik : Kümes. (Tavuklar penese girmediler mi?)

Peşko: Soba.

Peytamal: Bk. Andır da peytamal.

Pisik: Kedi.

Pondul: Pantolon.

Pur: Kavsuk. Fındığın dış kabuğu.

Pur: Bk. Bur.

Pustuk: Bk. Güdene. Kudina.

Putunak: Bk. Kumuş.

-R-

Ruzi: Bk. Fuli.

-S-

Sabahça: Sabahleyin.

Sağan: Sağılan. Sağılır. (Hiç sağan sığıırım yok kardeş.)

Sağanmak: Tereddüt etmek: Duraklamak. (Önce sağandı, sonra çekip gitti.)

Samas: Üzüm ezildikten sonra suyunun unla kaynatılarak yapılan peltemsi yemek çeşidi.

Sarambula: Hamsi, pırasa, un vs. ile yapılan bir çeşit yemek.

Saplayık/sapliye: Ayrın kepçesi.

Sekmen: Bk. Komri.

Serek: Etin üzerindeki zarsı kısım.

Serender/serendi/tekir: Kış için; un, mısır, meyva, patates vs. konularak saklanılan dört ayak üzerine oturtulmuş, tahta veya çit örgülü yapı. Bir çeşit ambar.

Sımıç: Baş parmak ile işaret parmağı arasındaki uzunluk.

Sıska: Soğanın tohumu, ince soğan.

Silân: Düzgün, parlak ve aynı zamanda kaygan olan satıh. (Silân muşamba. Silân kavak.)

Sipsilân: Dümdüz, pürüzsüz ve uzun satıhlı.

Sobak: Kafasız. Aptal. Akılsız.

Somara: Turşusu yapılan, geniş yapraklı bir bitki.

Söfe: Kapı kenarı.

Kapımın söfesine

Boya vururum boya.

Everdi anan seni

Ayırıldı benden goya

Söykenmek: Geçici olarak istirahat etmek. (Azıcık söyke hele!)

Supramak (Zıbartmak): Avuç içi ile sıyırıp almak. (Yaprakları suprayayım, gelirim.) (Suprarım seni: Bıçaklarım seni.)

Sünor: Sınır. Hudut.

Süzme: Ayrının çökelek olmadan cvvelki hâli.

-Ş-

Şalak: Ermiş, tohuma kaçmış salatalık.

Şelek: Bk. Çötre.

Şıma: Beton zemin. (Yalınayak basma şımaya, hastalanırsın.)

-T-

Tastar/dastar: Kilim vazifesi gören kıldan örülmüş yerlik. Kıldan çul.

Tekir: Serender.

*“Evin üstü keremit
Tekirinki hartama
O gâvurun kızını
Sarsam iman tahtama”*

Tekleme: Fındık topladıktan sonra dallarda kalan tek tük fındık.

*“Fındık dalda tekleme
Kız çarşafın ekleme
Gitti gocan gurbete
Gelcek diye bekleme.”*

Temroğu: Ekzama.

Tırızlı: Bk. Dırızlı.

Tırızlamak: Bk. Dırızlamak.

Tirmit: Zehirsiz bir çeşit mantar.

Tokalak: Bellenmiş tarlada yumruk büyüklüğündeki toprak parçaları.

Tomara: Turşusu yapılan bir bitki.

Topur: Kestane meyvasının dikenli olan dış kısmı.

Torak: Dırmaç ucundaki tahta karak.

Toran: Mısır bitkisinin çiçek bulunan en uç filizi.

Tumbi/dumbi: Tümsek.

Turmaç/tırmaç: Bk. Dırmaç. (Bu odunlar turmaçsız götürülmez.)

Türkü kıvratmak: Yanık yanık türkü söylemek.

Tüyleman: Tüylü (kılı) olan adam. Çok tüylü olan.

-U-

Uşaklamak: Çocuk doğurmak.

Uşaklık: Çocukluk.

-V-

Vindo: Güvenek. Ekseriya ineklere konan sarı renkli iri sinek.

Volar: Yeni belenmiş tarlada, bel ucundaki toprak parçası.

-Y-

Yamsuk: Yamuk biçimli.

Yalaş/yağlaş: Yağlı aş. Mısır ununun suda pişirilmesiyle elde edilen yiyecek. Tereyağı konularak lezzeti artırılır.

Yaslam: Arkuru. Eğimli. Meyilli. (Merdiveni yaslam olarak koy.)

Yaldır yaldır etmek: Pırıl pırıl parlamak. (Arabanın camları yaldır yaldır ediyor.)

Yavan kalmak: İnekleri sağılmamak. Yoğurtsuz, yağsız, ayransız kalmak.

Yelek: Gelek. Yaprak.

Yemece: Tedavisiz hastalık. Kanser

Yenlik: İnek memesi.

Yennik: Hafif.

Yoğruk: Yürük. Yosma.

Yüklenmek: Gebe kalmak.

Yüklü: Gebe. (İnekler için)

-Z-

Zağana: Yengeç.

Zıpka: Bk. Abazıpka.

Zifleka: Serçe.

Zizan: Çıplak. (Neredeyse zizan dolaşacaktı.)

Zibil: Çerçöp. (Kapının önündeki zibili süpür önce.)

Zifin: Sarı çiçekli bir metre uzunluğunda çalı bitki.

Zilifta: Buğday unundan yapılan, baklava dilimi büyüklüğünde zeytinyağında kızartılan yiyecek.

Zilim: Killi toprak.

Zimida/zimira: Sarmısaklı yeşil fasulye ezmesi.

Zimlâ: Göz çapağı.

Zimlenga: Dikenli bir orman bitkisi. Çiğ olarak da yenabilir.

Zinak: Kıvılcım. (Yere zinak düştü; yanartız sonra.)

Ziram: Ele batabilecek, iğne gibi odun kırıntısı, kıymık.

Zizil: Solucan.

Zumul: Ekmek kırıntısı.

Zumur: Ekmek ezmesi.

Zungi: Köşe.

Zunis/zuğnis: Yemeğin tencere dibinde biraz yanması.

DIALECT OF THE PEOPLE LIVING IN BEŞİKDÜZÜ

In this article, firstly, we have given a brief information about the name, historical background, and the population of Beşikdüzü. Secondly, local words, which are used only by the people of that town and its villages, are given in alphabetical order. After giving their meanings in current Turkish language, they are used in sentences in order to clarify their meanings. As some of the words are available only in the poems which belong to that town, some poems covering these words are included in the article. Although some of the words compiled are in use in modern Turkish, they appear in the article just because they are used in different meanings in that region.